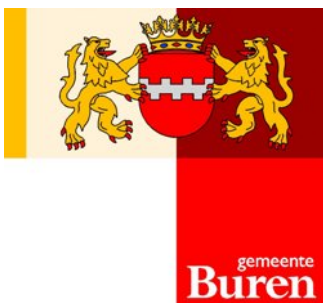

Gemeente Buren
Postbus 23
4020 BA MAURIK

uw brief van: Motie gemeenteraad 'versnelling'
van 5 juli 2022

Maurik, 3 november 2022

uw kenmerk:

ons kenmerk: Z.046210/D.134849

behandeld door: J. van den Beemt

bijlage(n):

onderwerp: Raadsinformatiebrief versnelling duurzaamheidsinitiatieven

Geachte heer/mevrouw,

Bij de behandeling van de Kadernota in de raadsvergadering van 5 juli 2022 heeft Gemeentebelangen een motie ingediend met de titel Snelheid aanbrengen in kleinschalige duurzaamheidsinitiatieven. Deze motie is unaniem aangenomen. In deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de mogelijkheden van het versnellen van kleinschalige duurzaamheidsinitiatieven in de energietransitie.

De strekking van de motie (dictum)

De gemeenteraad verzoekt het college om:

1. Een versnelling aan te brengen op de uitvoering van de kleinschalige initiatieven uit het beleidsplan zon en wind Buren, gericht op het op korte termijn voorkomen van meerkosten voor inwoners en bedrijven en het beperken van afname van gas en elektriciteit;
2. In de meerjarenbegroting 2023-2026 voorstellen nieuw beleid aan de raad voor te leggen om bijvoorbeeld de volgende duurzame thema's verder uit te werken en te versnellen:
 - Energiearmoede, gekoppeld aan duurzaamheidsleningen;
 - Woningisolatie (o.a. door het stimuleren van het woningisolatiefonds);
 - Uitgebreide inzet van zonnepanelen op daken en langs snelwegen, treinsporen en op industrieterreinen;
 - Aardgasvrij maken door een warmtenet (o.a. aquathermie, warmte uit oppervlakte water en afvalwater);
 - Lokale energieopslag;
 - 'Groene leges'.

Notitie vooraf over de uitvoering van beleid

We doen al veel en moeten ook nog veel doen. De plannen die we maken, maken we met de Burense samenleving: dat vraagt tijd en voorkomt dat we (te veel) adhoc werken. Tegelijkertijd zijn er een aantal versnellingen op bestaande plannen wel uitgevoerd. Hieronder valt het uitvoeringsprogramma Klimaatadaptatie deel 1 en de pilots energiearmoedebestrijding in Ingen en Beusichem. Het is zoeken naar een balans tussen versnellen en werken volgens de planning die sterk verband houdt met de beschikbare mensen.

Reactie op de punten uit het dictum

Punt 1: Versnelling uitvoering kleinschalige initiatieven zon en wind

In de raadsvergadering van 26 januari 2021 heeft de gemeenteraad het zon- en windbeleidsplan 2020 vastgesteld. Het bestaande zon- en windbeleid biedt ruimte voor het ontwikkelen van lokale en innovatieve initiatieven voor zonne- en windenergie. Daarvoor is in totaal 25 hectare beschikbaar gesteld voor de hele gemeente en dat voor projecten die maximaal 10 hectare groot zijn. Inmiddels zijn voor die volledige beschikbare ruimte voorstellen ingediend. We moeten constateren dat er effectief geen ruimte meer beschikbaar is en versnelling daarmee niet aan de orde is.

Daarnaast kunnen initiatiefnemers wel een vergunning aanvragen voor:

- een kleine windmolen voor eigen gebruik van maximaal 25 meter;
- projecten op het gebied van zon anders dan op agrarische grond, natuurgebieden of andere zwaarwegende bestemmingen.

De gemeentelijke organisatie heeft nu niet de extra capaciteit beschikbaar om deze initiatieven over te nemen en te ontwikkelen. Wel kan de gemeente initiatiefnemers op weg kunnen helpen naar subsidiemogelijkheden.

Punt 2: De aanpak met betrekking tot de voorgestelde thema's

A Energiearmoede

- Om energiearmoede te bestrijden, heeft de gemeente ongeveer € 480.000 ontvangen van het Rijk. Dit geld wordt ingezet om zowel een structurele aanpak op te zetten als een incidentele aanpak. Dit om de doelgroep nog zo veel mogelijk dit stookseizoen te kunnen ondersteunen. De incidentele aanpak is begonnen met pilots in Ingen en Beusichem. Binnen deze pilots wordt ingezet op eenvoudig te realiseren energiebesparende maatregelen (advies en kleine energiebesparende producten meenemen en aanbrengen). De pilot Ingen is in samenwerking met het Energieloket Rivierenland en de WoonWijzerWinkel. De pilot in Beusichem wordt opgezet in samenwerking met inwoners van Beusichem. Voor de structurele aanpak worden de resultaten van beide pilots met elkaar vergeleken. De mogelijkheden voor het opschalen van de pilot wordt afhankelijk van de resultaten verder onderzocht. Voor de volledigheid: de pilots zijn nu nog in ontwikkeling.
- Voor de woningeigenaren en gebruikers van woningen met een energielabel D of lager onderzoeken wij op welke manier we een combinatie kunnen maken van een budgetcoach en energieadviseur die bewoners gaat helpen als onderdeel van een bredere armoede aanpak vanuit het sociaal domein. Dit door te ondersteunen bij het kijken naar de energiekosten en het financieren van 'besparen, isoleren en mogelijk anders verwarmen' met subsidies en financieringsmogelijkheden, zoals de ISDE-subsidie en de Energiebespaarlening met 0% rente van het Nationaal Warmtefonds. Daarnaast ook ondersteuning bij het aanvragen van subsidies en/of leningen hiervoor. Ook zal een energieadviseur de meer technische aspecten en mogelijkheden in beeld brengen als onderdeel van de 'totaal aanpak' die we zo voorstaan. Wij zoeken hierbij ook de samenwerking met woningcorporaties
- Naast de landelijke financiële mogelijkheden voor het grootschalig isoleren van de woningen, wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om de financieel meest kwetsbare huishoudens te ondersteunen met een gemeentelijke subsidie. Daarbij is het uiteraard wel zaak om het begrip 'kwetsbare huishoudens' goed te definiëren en weg te blijven van inkomenspolitiek.

B Aanpak besparen, isoleren en meer

Voor de warmtetransitie is het van belang om inwoners te ondersteunen bij het proces om hun woning aardgasvrij klaar te maken. Om dit te realiseren, wordt op dit moment actief gewerkt aan een plan. Het concept uitvoeringsplan gaat op dit moment over een kernaanpak waarbij ingezet wordt op een informatiecampagne en collectieve. Daarnaast wordt een specifieke aanpak ontwikkeld voor buurten waar de energiearmoede problematiek speelt en/of buurten met een relatief hoog energieverbruik. Doel van de aanpak is het structureel terugdringen van het energiegebruik en/of alternatieve opwek van elektriciteit stimuleren.

In de begroting is dit speerpunt voor de komende jaren opgenomen met een structureel budget van € 45.000. Dit budget is voor de ontwikkelingskosten van de aanpak, onderzoek en vervolgens een stimuleringsregeling.

C Zon op dak

Ook in Buren kunnen daken gebruikt worden om energie uit de zon duurzaam op te wekken. Om invulling te geven aan dit speerpunt van de raad wordt nu gewerkt aan het ontwikkelen van een plan zon op dak.

Omdat met name het Rijk al een aantal instrumenten inzet om zonnepanelen te stimuleren, is het doelmatig dat de gemeente deze actief propageert en het accent dan legt op andere middelen om zonnepanelen te stimuleren dan financiële middelen. Het voorstel zal dan ook zijn om in 2023 het accent te leggen op de volgende activiteiten:

- Communicatiecampagne stimuleren 'zon op dak' voor inwoners, woningcorporaties en bedrijven;
- Stimuleren gezamenlijke inkoop zonnepanelen in de kernen;
- Ondersteuning 'zon op dak bedrijven' met o.a. dakscans en ondersteuning voor de aanvraag van subsidies en berekening rendement voor ondernemers;
- Ondersteuning lokale initiatieven zoals buurtbaterij, collectief zon op dak of gezamenlijke zoninitiatieven op ander vastgoed als scholen, bedrijven, etc.;
- Aandacht voor de mogelijkheden op/nabij monumenten door bijvoorbeeld het beperken van leges.

In de begroting 2023 wordt voorgesteld hiervoor een budget beschikbaar te stellen van € 50.000. Dit als basis voor het plan om zonnepanelen op daken te stimuleren dat uw raad in 2023 ontvangt.

De Regio Rivierenland gaat een onderzoek doen naar de ontwikkelingsmogelijkheden en daarmee ook de geschiktheid van bedrijfsdaken in onze regio. Dit in afstemming met VNO/NCW, de provincie en andere partijen. Daarnaast vindt op dit moment onderzoek plaats vanuit RWS naar de ontwikkeling van zon in de transportcorridor A15/Betuwelijn waarbij Buren ook betrokken is.

Tot slot is het vermelden waard dat uit een onderzoek vanuit de RES-regio naar voren kwam dat het volume zon op dak zich sinds het opstellen van het RES-bod voor Buren al goed ontwikkeld heeft. Het gaat dan om afgerond van 5 hectare naar 15,5 hectare. Daarmee is inmiddels 20% van de RES 1.0 ambitie gerealiseerd.

Voor inwoners van wie het dak niet geschikt is voor zonnepanelen, kan de mogelijkheid ontwikkeld worden om deel te nemen aan collectieve initiatieven op 'grote daken die niet benut worden'. eCoBuren heeft al een dergelijk initiatief aan de Hennisdijk en verkent verdere in initiatieven. Als gemeente willen we nagaan hoe we dergelijke initiatieven - ook van anderen - kunnen stimuleren.

D Aardgas vrij maken

Het huidige warmteplan 2022-2024 gaat uit van een start met de aanpak van een warmtenet voor een eerste twee kernen Lingemeer en Maurik, een aanpak van het buitengebied en het starten een plan 'besparen, isoleren en meer'. Al deze drie elementen worden inmiddels opgepakt en daarop is de huidige formatie ook afgestemd.

Voor 2023 is het voornemen om met twee nieuwe kernen de ontwikkeling van een warmtenet te verkennen. Het versnellen van de ontwikkeling van verdere warmtenetten wordt niet alleen beperkt door formatieve grenzen, maar ook doordat voor een groot aantal kernen niet direct een duurzame warmtebron beschikbaar is als aquathermie, geothermie of 'afvalwater'.

De verkenning van verdere mogelijkheden staat wel voor de actualisatie van het warmteplan in de loop van 2023 voor het warmteplan 2024-2026. Dat kan ook een beeld geven van wat de mogelijkheden van een versnelling zijn en wat dat aan aanvullende inzet (budget) vraagt. Hierbij volgen we uiteraard ook de ontwikkelingen vanuit de provincie voor een Gelders Infra- en warmtebedrijf.

E Lokale energieopslag

Energieopslag lijkt een tamelijk simpel concept. Er zijn een aantal opslagmogelijkheden die toepasbaar zijn als de buurt- en de thuisbatterij. De toepassing is niet alleen nog vrij nieuw,

het blijkt in de praktijk ook nog complex. Verder zijn andere opslagmogelijkheden vaak nog experimenteel. Wat betreft deze ontwikkeling willen we leren van de landelijke initiatieven en die van andere gemeenten. We zullen ook nagaan hoe we hierin met de regio op kunnen trekken, om niet allemaal het wiel zelf uit te hoeven vinden. Dat zou dan goed kunnen in samenhang met een eigen onderzoek naar de mate waarin nu al beproefde technieken van opslag kunnen bijdragen aan het beperken van de lokale effecten van de netcapaciteit problematiek voor grote en kleine gebruikers. Dan kan in beeld komen wat voor/in Buren nu al technisch interessante opslagmogelijkheden zijn.

F Groene leges

Verschillende gemeenten geven korting of heffen geen leges voor vergunningen die nodig zijn voor duurzame projecten. Geen leges betekent minder kosten voor degene die wil verduurzamen. Met het vrijstellen van leges voor duurzaamheid laat de gemeente Buren zien aan de samenleving dat duurzaamheid belangrijk is. Dat is in lijn met de Klimaatvisie Buren: “Het legessysteem gaat duurzame initiatieven mogelijk maken in plaats van belasten.” (p.6).

Voorgesteld wordt om groene leges vooralsnog te beperken tot vergunningverlening voor duurzaamheidsmaatregelen bij monumenten en voor zonnepanelen op de grond in tuinen en op erven. Dat betekent dat voor deze vergunningen bij een vooroverleg niet langer legeskosten in rekening worden gebracht. De raad heeft in het verleden voor beide onderwerpen aandacht gevraagd. De gederfde opbrengsten zijn voor deze onderwerpen beperkt, terwijl de legeskosten voor de aanvrager van een vergunning een relatief groot deel van de totale kosten uitmaken. Deze gederfde inkomsten zijn echter ook kosten voor de ODR en in het voorstel ‘groene leges’ dat in 2023 aangeboden wordt, zal ook de dekking opgenomen zijn voor die kosten. Ook zal ingegaan worden op de eventuele mogelijkheden voor een volgende stap in de vergroening, waarvan de kosten wel hoger zijn.

Overigens worden op dit moment geen leges geheven voor vergunningen voor zonnepanelen op daken van monumenten. Deze eerste stap om leges te ‘vergroenen’ is in Buren dus al gezet. De opgave voor het verduurzamen van een monument is al met al het werken met het wankelende evenwicht tussen behouden wat er aan erfgoedwaarde is en het meegaan met deze tijd.

Met vriendelijke groet,

de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

M. van Dalen, MSc

J.P.M. Meijers